

Ірина Періг,

кандидатка психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології у виробничій сфері
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ У СІМЕЙНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРАХ

Процес самоактуалізації жінки включає реалізацію нею своїх здібностей поряд з реалізацією особистісного потенціалу. Даний процес знаменує неперервний рух у бік професійного та загальноособистісного зростання. Найбільш сприятливим для обох процесів є відповідність між професійним та особистісним розвитком, коли досягнення професійних вершин є одночасно і вершиною розквіту особистості.

При визначенні сфер самоактуалізації жінки найбільш загальною основою можуть виступати її провідні сфери зайнятості, а саме: професійна та сімейна.

Професійна самоактуалізація – це «пошук себе у професії», становлення власної професійної ролі, образу Я, професійного іміджу, індивідуального стилю професійної діяльності, з'ясування для себе професійних перспектив, досягнення їх, встановлення нових професійних цілей, прагнення до гармонійного розкриття та ствердження власного творчого потенціалу [1; 2; 4].

Детермінантами професійної самоактуалізації вважаються відповідні інтереси, цінності, цілі, ідеали, наявність внутрішньої потреби та зовнішніх спонук до самоактуалізації. За даними дослідження О. Мірошниченко, умовами успішної самоактуалізації жінки у професійній діяльності виступають [4, с. 7–8]:

1) усвідомлення нею власного потенціалу, сильних і слабких сторін, здібностей, бажань та прагнень;

2) сприятливі зовнішні обставини, які б не придушували тенденцію жінки до самоактуалізації, а сприяли їй;

3) відкритість жінки до нових ідей, нового соціального досвіду, готовність ризикувати, помилятися, відмовлятися від старих звичок.

Серед особистих якостей, що сповільнюють процес професійної самоактуалізації жінки, за даними дослідження А. Чирикової [5], вважається м'якість, неможливість переступити через жалість, емоційність, нестриманість, надмірна довірливість, прагнення зробити добре всім, часто байдуже до себе ставлення.

Таким чином, особистісні якості жінок у значній мірі пов'язані з діловим успіхом, з самоактуалізацією в професійній сфері. Адже, соціальна мобільність, схильність до винахідливості, організаторські вміння, емоційна заглибленість у роботу, професійна мотивація,

готовність до ризику свідчать про високий рівень професіоналізму жінки та про її відчуття задоволеності від виконання даної роботи.

Процес самоактуалізації та її результат детермінований життєвою активністю людини, стилем життя, особливостями суб'єктивного сприйняття, впливом життєвого досвіду.

Успішність поєднання професійних та сімейних обов'язків залежить від певних особистісних якостей жінок. Т. Зайцева зазначає, що люди, які успішно поєднують соціальні ролі, демонструють такі якості, як комунікабельність, впевненість у собі, сміливість, радикалізм, оптимізм, рефлексивність, високу мотивацію досягнення успіхів на роботі та у сім'ї [3, с. 22–23]. Успіх в процесі поєднання професійних та сімейних ролей залежить від того, наскільки людина активізує особистісні якості, що відповідають адекватному пристосуванню своєї рольової поведінки соціально-економічним змінам у житті сім'ї та на роботі.

Самоактуалізація жінки у професійній та сімейній сферах залежить, у першу чергу, від бажання самої жінки самоствердитися у житті, від цілей та інтересів, які вона ставить перед собою, а також від позитивного світосприйняття і бажання працювати над собою.

Умовами успішної самоактуалізації жінки у професійній та сімейній сфері є адекватне самовідношення, самооцінка, розуміння свого місця у житті і використання свого особистісного потенціалу. Тому продуктивна самоактуалізація супроводжується інтегральним відчуттям задоволеності та відчуттям повноти життя і є особливо важливою для цілісності особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Говорун Т. В. Гендерна психологія : навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – К., 2004. – 308 с.
2. Гупаловська В. А. Професійна самореалізація як чинник становлення особистості жінки : автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.01 / В. А. Гупаловська. – Київ, 2005. – 26 с.
3. Зайцева Т. В. Жизненные доминанты: карьера и семья / Т. В. Зайцева // Журнал практического психолога. – 2005. – №5. – С. 19–25.
4. Мірошниченко О.М. Особливості самоактуалізації жінки у професійній діяльності : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.01 / О. М. Мірошниченко. – Київ, 2007. – 21 с.
5. Чирикова А. Е. Женщина во главе фирмы / А. Е. Чирикова // Вопросы экономики. – 2000. – №3. – С. 94–103.